

Tworzenie planu wynikowego

Taksonomia celów edukacyjnych (ABCD), hierarchizacja wymagań edukacyjnych, wymagania według Bolesława Niemierki i Juliana Ochenduszki, schematy planów

Aneta Grodecka, Planowanie, ocenianie, ewaluacja. Zajęcia zdalne, 2020

Czym jest plan wynikowy?

Definicja, związek z innymi dokumentami oświatowymi. Co musisz wiedzieć, zanim zaczniesz planować?

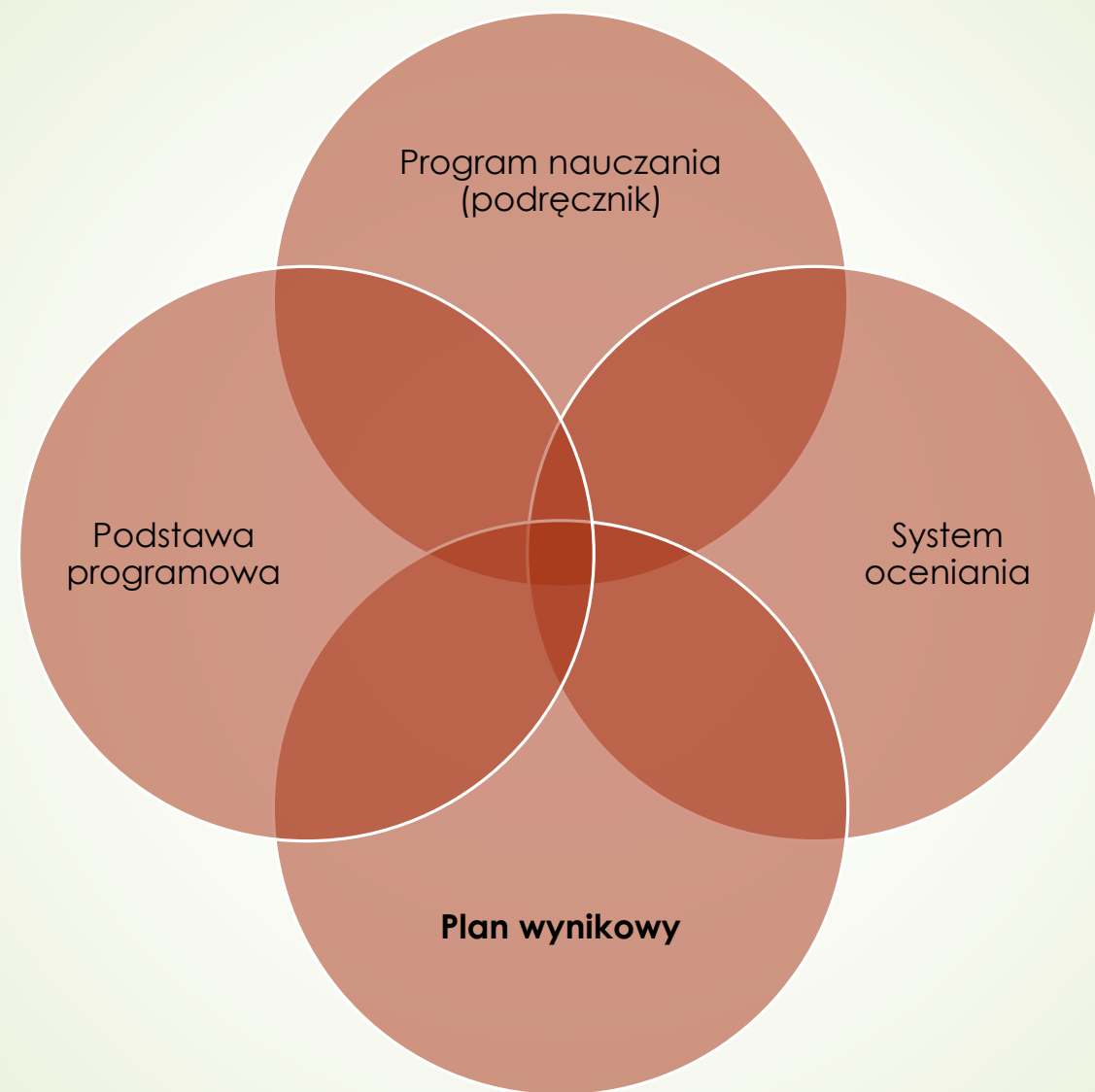
definicja

Plan wynikowy to uporządkowany wykaz oczekiwanych wyników uczenia się ucznia – zawiera ich opis i podporządkowany efektom zakres materiału nauczania. Jest podrzędny względem przedmiotowego systemu oceniania (przyjętego przez nauczyciela lub grupę nauczycieli uczących danego przedmiotu w danej szkole). Plan wynikowy jest indywidualnym dokumentem nauczycielskim. Punktem wyjścia do opracowania planu powinny być **wymagania edukacyjne** sprecyzowane na początku etapu kształcenia.

Co należy wziąć pod uwagę, pisząc plan wynikowy?

- Dokumenty oświatowe: podstawa programowa, podręcznik i program nauczania
- Dokumenty wewnątrzszkolne: WSO (Wewnątrzszkolny System Oceniania), PSO (Przedmiotowy System Oceniania)
- Możliwości, predyspozycje, uzdolnienia i zainteresowania klasy
- Preferencje i możliwości nauczyciela
- Warunki pracy szkoły

Ustalamy hierarchię wymagań edukacyjnych (cele kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, światopoglądu i emocji)

Bolesław Niemierko

Osiągnięcia uczniów -
taksonomia celów kształcenia
ABC [Bolesław Niemierko]

CELE KSZTAŁCENIA W ZAKRESIE
WIEDZY i UMIEJĘTNOŚCI
DZIAŁAŃ PRAKTYCZNYCH
ŚWIATOPOGLĄDU
EMOCJI

Dziedziny	Poziomy	Kategorie
Emocjonalna	I. Działania II. Postawy	A. Uczestnictwo w działaniu B. Podejmowanie działania C. Nastawienie na działanie D. System działań
Światopoglądowa	I. Wiadomości II. Postawy	A. Przekonanie o prawdziwości wiedzy B. Przekonanie o wartości wiedzy C. Nastawienie na zastosowanie wiedzy D. System zastosowań wiedzy
Praktyczna	I. Działania II. Umiejętności	A. Naśladowanie działania B. Odtwarzanie działania C. Sprawność działania w stałych warunkach D. Sprawność działania w zmiennych warunkach
Poznawcza	I. Wiadomości II. Umiejętności	A. Zapamiętanie wiadomości B. Zrozumienie wiadomości C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

Taksonomia **celów poznawczych** =
efekty kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności

poziom wiadomości:

A. Zapamiętanie wiadomości: uczeń wymienia elementy, podaje, określa, definiuje, identyfikuje, wylicza...

B. Zrozumienie wiadomości: wyjaśnia, charakteryzuje, streszcza, rozpoznaje, rozróżnia, uzasadnia...

poziom umiejętności:

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych: wykonuje, rozwiązuje, stosuje, konstruuje, porównuje, łączy, wybiera sposób...

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych: potrafi udowodnić, przewidzieć, wykryć, zanalizować, ocenić, zaplanować, zaproponować, opracować.

Taksonomia **celów emocjonalnych** =
efekty kształcenia w zakresie kompetencji społecznych

poziom działania

A. Uczestnictwo w działaniu - wykonuje przyjętą rolę, ale nie wykazuje inicjatywy.

B. Podejmowanie działania - angażuje się przy wykonywaniu czynności, organizuje sytuacje.

poziom postaw

C. Nastawienie na działanie – odczuwa potrzebę wewnętrzną działania, zachęca innych, jednak brak mu pełnej spoistości.

D. System działań - identyfikuje się ze zbiorem zasad postępowania, nie zawodzi w trudnych sytuacjach, jego działania odznaczają się skutecznością i swoistością.

Wiążemy wymagania z systemem ocen

Propozycja B. Niemierki i J. Ochenduszkii. Wersja rozbudowana i uproszczona

Jak ustalać kryteria oceniania?

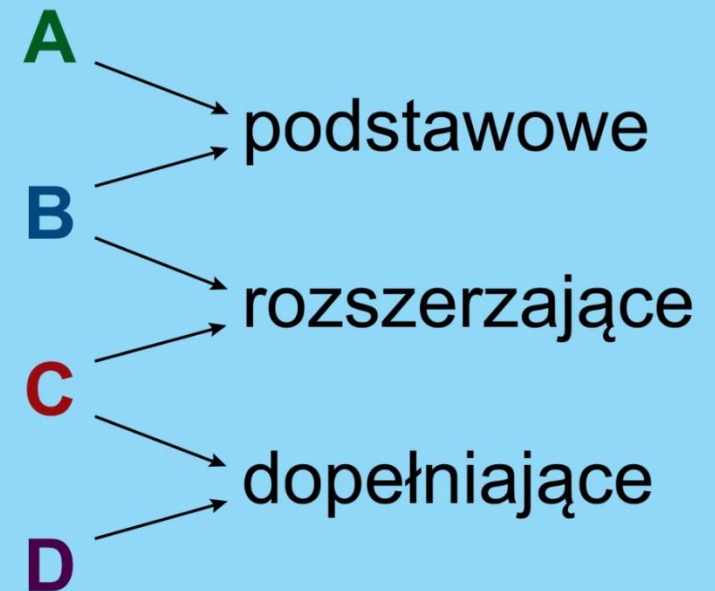
- **Zaczynamy od wymagań podstawowych**, które wyznaczają granicę pomiędzy pozytywnymi, a negatywnymi wynikami; od nich zależy poprawność sformułowania wymagań na wszystkie inne oceny **[nie zaczynamy od oceny bardzo dobrej, tylko dostatecznej]**
- Precyzujemy skalę ocen, określając zakres wymagań związanych z określoną oceną.
- Po zakończeniu cyklu weryfikujemy kryteria oceniania, uwzględniając poziom klasy i uzyskane efekty.
- Dzielimy się wiedzą na temat procesu oceniania z innymi nauczycielami.

Wiązanie wymagań z ocenami według Niemierki

Wymagania na konkretne oceny

- wymagania konieczne (K) na ocenę dopuszczającą
- **wymagania podstawowe (P) na ocenę dostateczną**
- **wymagania rozszerzające (R) - na ocenę dobrą,**
- **wymagania dopełniające (D) - na ocenę bardzo dobrą,**
- wymagania wykraczające (W) - na ocenę celującą,

- wymagania dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Cele kształcenia a poziomy wymagań

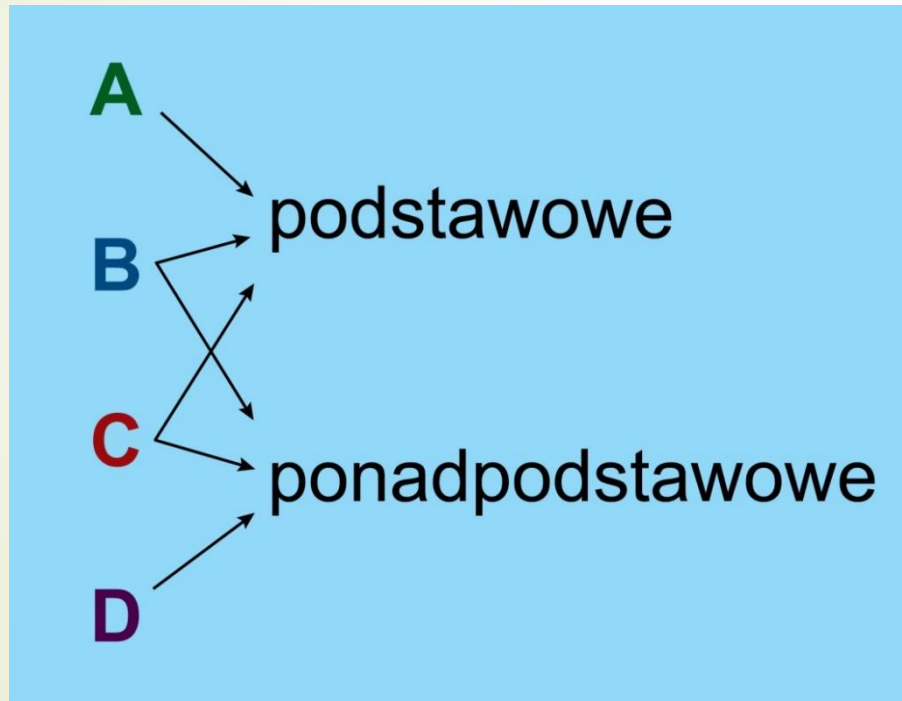

Uproszczony opis wymagań edukacyjnych
[Julian Ochenduszek]

Kryterium	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
Przystępności (łatwości)	Bardzo łatwe i łatwe	Trudne i bardzo trudne
Użyteczności	Praktyczne	Teoretyczne
Niezbędności wewnątrzprzedmiotowej	Bazowe, niezbędne w dalszej edukacji	Rozszerzające podstawy przedmiotu
Niezbędności międzyprzedmiotowej	Ułatwiające uczenie się innych przedmiotów	Pogłębiające swoistość, interdyscyplinarność
Niezawodności	Pewne, sprawdzone, wdrożone w praktyce	Problematyczne, także hipotezy

Wiązanie wymagań z ocenami według Ochenduszki

- ▶ Dwa poziomy efektów

- ▶ Efekty a oceny (propozycja)

Dop 50% P

Dst 75% P

Db 75% P i 50 % PP

Bdb 75%P + 75% PP

Cel powyżej 75% P i PP

Różne schematy planów

Plany podręcznikowe, indywidualne, schemat do ćwiczeń

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
ANTYK					
Porządek mitologicznego świata według Greków. Zeus i Prometeusz Prometeusz nauczycielem ludzkości	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić postacie mityczne (greckie i rzymskie) - wyjaśnić pojęcia: mit, kosmogonia, teogonia, antropogonia, archetyp, prometeizm, altruizm, monoteizm, politeizm, - symbol, topos, alegoria, podmiot, nadawca, odbiorca, kultura śródziemnomorska - opowiedzieć treść mitu 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać rodzaje mitów i ich funkcje - analizować i interpretować mit - charakteryzować i porównywać postacie mityczne - wskazywać źródła i znaczenie wskazanych toposów i symboli - posługiwać się cytatami - uczestniczyć w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać źródła i znaczenie archetypów - dostrzec kulturotwórczą funkcję mitu - wskazać obecność tradycji antycznej w kulturze późniejszych epok – w tym we współczesnej kulturze masowej 	<ul style="list-style-type: none"> - czytać tekst ze zrozumieniem jego różnorodnych sensów, funkcji, znaczeń metaforycznych i symbolicznych, - rozpoznawać konwencje, style, sytuować tekst w podstawowych kontekstach; dostrzegać obecność archetypów i toposów 	<ul style="list-style-type: none"> - przywołać szerokie konteksty i nawiązania

MARTA MYTKO, PROPOZYCJA PLANU INDYWIDUALNEGO, KLASA IV

	Osiągnięcia i umiejętności ucznia					Termin
		2	3	4	5	
1.	Zna wymagania edukacyjne oraz listę lektur do klasy IV.	+	+	+	+	wrzesień
2.	Definiuje i wskazuje w wierszu ożywienie i uosobienie.		+	+	+	
3.	Rozpoznaje zdania pytające, oznajmujące i pytające, poprawnie je zapisuje.		+	+	+	
4.	Wskazuje funkcje zdań oznajmującego, rozkazującego i pytającego.		+	+	+	
5.	Definiuje pojęcia: <i>komunikat, nadawca, odbiorca</i> .		+	+	+	
6.	Zna i stosuje zasady pisowni <i>ó</i> oraz <i>u</i> .		+	+	+	
7.	Opisuje znaczenie mimiki i gestykulacji dla przebiegu procesu komunikacji.			+	+	
8.	Definiuje pojęcia wers, zwrotka, podmiot liryczny i odnosi je do wskazanego tekstu poetyckiego.		+	+	+	
9.	Formułuje prośbę, podziękowanie i przeprosiny.	+	+	+	+	
10.	Wskazuje funkcje prośby, podziękowania i przeprosin. Dostosowuje ich formę do konkretnej sytuacji komunikacyjnej.		+	+	+	
11.	Zapisuje dialog.	+	+	+	+	
12.	Przedstawia się, formułuje powitanie i pożegnanie.	+	+	+	+	
13.	Formułuje ocenę postępowania wskazanego bohatera literackiego.		+	+	+	

Karina Mucha, O TO CHODZI! Język polski. Klasa IV

Dział tematyczny	podrozdział	Liczba godzin	Treści nauczania	Oczekiwane umiejętności wynikające z podstawy programowej	Oczekiwane umiejętności – propozycje indywidualizacji	Realizacja podstawy programowej
Wszyscy lubią zabawę 12 godz.	Kto jest kim?	1	<p>czytanie wiersza Danuty Wawiłow <i>Moja siostra królewna</i> – określanie osoby mówiącej w wierszu, wprowadzenie pojęć: zwrotka, rytm, wers, czytanie tekstu Wiktora Woroszylskiego <i>Jak mniejszy został rycerzem</i> (fragment książki <i>Mniejszy szuka Dużego</i>), określanie, czym jest postępowanie rycerskie, tworzenie kodeksu rycerza,</p>	<p>zastanawia się nad przewidywaną treścią wiersza na podstawie tytułu i ilustracji do utworu, czyta głośno z odpowiednią intonacją wiersz, odróżnia autora od osoby mówiącej w wierszu, wskazuje w wierszu wersy, zwrotki, rymy, czyta ze zrozumieniem tekst prozatorski, opisuje jego treść, potrafi opowiedzieć, jakie są podstawowe elementy kodeksu rycerskiego, zastanawia się i dyskutuje o wartości postępowania rycerskiego,</p>	<p>uczeń zdolny: recytuje wiersz z odpowiednią intonacją, starając się za jej pomocą go interpretować, uczeń z trudnościami w nauce: potrafi przeczytać wiersz i stara się zastosować odpowiednią intonację,</p>	<p>I.1.1 I.1.2 I.1.3 I.1.4 II.1.1/2/3 II.2.1 II.2.5 II.2.10 II.2.11 II.3.1 III.1.8 III.1.9 III.1.10</p>

Zróżnicowanie wymagań w rozkładzie materiału z planem wynikowym „NOWE Słowa na start!” 7

Numer¶ i temat lekcji	Środki dydaktyczne	Teksty i materiał ilustracyjny	Zagadnienia	Wymagania podstawowe¶ Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba¶ godzin	Odniesienia do podstawy programowej
45., 46.¶ W krzywym zwierciadle	• podręcznik <i>NOWE Słowa na start!</i> , rozdział 3. <i>Charaktery</i> , s. 100–105	• Ignacy Krasicki, <i>Żona modna</i> (lektura obowiązkowa)	• satyra¶ • cel dydaktyczny¶ • karykatura	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść satyry¶ • wskazuje przynależność utworu właściwego rodzaju literackiego¶ • dzieli utwór na części tematyczne i nadaje tym częściom tytuły¶ • wskazuje narratora¶ • charakteryzuje szlachcica oraz jego żonę¶ • określa, jaki stosunek do takiego wizerunku szlachcica ma Krasicki¶ • omawia problem poruszony w satyrze¶ • opisuje, w czym przejawiała się w oświeceniowej Polsce moda na cudzoziemski styl życia i obyczaje¶ • wyjaśnia, na jakie zagrożenie związane z ówczesną sytuacją Polski chciał zwrócić uwagę rodakom Krasicki¶ • pisze zalecenia dla małżeństwa przedstawionego w utworze, aby było zgodne i szczęśliwe¶ • rozwija myśl zawartą w ostatnim zdaniu <i>Żony modnej</i>¶ • wskazuje cechy gatunkowe satyry na podstawie tekstu¶ • zabiera głos w dyskusji na temat tego, które wzory obyczajowe rozpowszechnione we współczesnej Polsce uważacie za naganne i szkodliwe¶ • tworzy opis sytuacji przedstawionej w omawianym utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje stanowisko w kwestii: „Satyra najlepszą bronią w walce z wadami człowieka i społeczeństwa?”¶ • znajduje w prasie rysunek satyryczny i go analizuje¶ • podejmuje dyskusję na temat zalet i wad obcych wpływów kulturowych 	1	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1¶ I.1.2¶ I.1.5¶ I.1.8¶ I.1.9¶ I.1.10¶ I.1.11¶ I.2.1¶ II.2.3¶ III.1.7¶ III.2.4

Schemat do ćwiczeń

Temat	Materiał nauczania	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe	Propozycje indywidualizacji (uczeń zdolny, uczeń z dysfunkcjami)	Odniesienia do podstawy programowej
-------	--------------------	----------------------	---------------------------	--	-------------------------------------

Ocena planu wynikowego

Kryteria

Cechy dobrego planu wynikowego

- Adekwatność sformułowanych celów operacyjnych do celów kształcenia opisanych w podstawie programowej i programie nauczania.
- Jednoznaczność opisu umiejętności ucznia po ukończeniu danego etapu nauki.
- Realizm wymagań programowych (prawdopodobieństwo realizacji).
- Trafność hierarchicznego uporządkowania celów operacyjnych za pomocą kategorii ABCD.
- Poprawne wskazanie elementów, które spełniają kryteria wymagań programowych podstawowych i wymagań ponadpodstawowych.

Tekst do opracowania w formie planu wynikowego dla klasy V

Jarosław Iwaszkiewicz, Do prawnuczki (z tomu *Muzyka wieczorna*, 1980)

Ten kwiat, co leci w górze i wieje skrzydłami,
To motyl. Słowo obce, nie wiesz, co to znaczy,
Teraz nie ma motyli. Ten jest jedynakiem.
Za chwilę może i jego nie będzie.

Nie myśl o tym. Patrz, niebo jest takie niebieskie,
Po niebie chmurki lecą, to jasne, to ciemne.
Słońce co rano wstaje, co wieczór zapada.
Świat będzie zawsze piękny, Ludko. I beze mnie.

Literatura

- Niemierko Bolesław, Między oceną szkolną a dydaktyką, Warszawa 1991.
- Ochenduszek Julian, Pomiar dydaktyczny w mierzeniu jakości pracy szkoły, Warszawa 2001.
- Lisiecka Zofia, Jak zbudować plan wynikowy, www.wszpwn.com.pl